Ч. 5 (11.259). Львів, пятниця 6. січня 1928 Poortowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Численність і кваліфікація.

Львів, 5. січня 1928.

У виборчому крутіжі через розщіпленість і розпорошеність українського громадянства, а солідарність і суцільність поляків і жидів може потахнути кілька українських мандатів. Не велика біда,—може замітити хто-небудь. Не в кількости мандатів вся вага, але в їх якости, в їх внутрішній вартости. Бо хочби українське громадянство в біжучих виборах здобуло навіть надсподівано велике число мандатів і хочби всі українські посли були одного світогляду, однакових переконань, однозгідної думки, то всетаки вони становитимуть тільки поважну меншість сойму і не зможуть нічого переперти проти волі польської більшости навіть в союзі з представництвом усіх непольських народів. Менше чи більше українське представництво все буде тільки опозиційною меншістю. Тому то така чи інша кількість українських послів, такого чи іншого покрою й світогляду, не має сутнього значіння.

Чи слушним є такий **погляд, чи** вірним таке **переконання, поширюване** деякими колами в нашому громадянстві? Колиб ми признали слушність цьому поглядові, то мусілиб льогічно признати, що дрібно мале, тільки кількачленне українське представництво сповнилоб ту саму ролю в укладі сил польського сойму. В такому випадку ми не повинніб узагалі турбуватися виборами і лишити їх ходові подій, як не стати на становищі 1922 р. Але ми бачимо, що напр. поляки, які на всякий випадок, без зайвих намагань мають запевнену більшість двох третин усього сойму, роблять всі можливі заходи, просто зі шкіри вилазять, щоби польське представництво в будучому соймі було якнайбільше. Особливо сторожку увагу звернули вони на „креси", щоби вибором якнайбільшої кількости польських послів засвідчити перед цілим світом, що українська й білоруська територія під Польщею є нічим іншим, тільки окраїнами польської території, а в найкращому випадку **мішаною** областю.

Кожні вибори, тимбільше загальні вибори є всенарод. плебісцитом. Вони не лише мають виявити політичне й соц. обличчя громадянства, але й засвідчити **національний** характер даної території. Отже менше чи більше українське представництво не лише рішає про його силу чи безсильність на парляментарній арені, про насилення його боєвої опозиційности і вигляди його оборони всенародніх інтересів, але в першу чергу рішає про рівень громадянської свідомости і національний характер української території під Польщею. За[...]ньою участю у виборах і вибором якнайчисленнішого українського представництва ми маємо засвідчити, що польська статистика з 1921 р. є фальшивою, що польські твердження про „мішану окраїнну" територію не відповідають дійсности, що то є українська територія, на якій господарем повинен бути український нарід. Ясно, що втрата хочби одного українського мандату, а тимбільше кількох, ясно, що побільшення польського чи жидівського представництва нашим коштом буде оправданням польських тверджень, а опрокиненням нашого. І тому один спільний виборчий фронт, як не політичних партій, то **виборців є насущним імперативом** теперішнього моменту.

На першому пляні нашої виборчої акції мусить бути поставлене змагання вибрати якнайчисленнішу українську парляментарну репрезентацію. В парі з тим мусить іти відповідний добір кандидатів. Зовсім зрозуміле, що особистий добір будучих послів, що їх якостева вартість, виробленість й інтелектуальна цінність в значній мірі може зрівноважити чисельну слабкість тієї репрезентації. Не можна сказати, щоби у нас на особистий добір, на політичну виробленість, на кваліфікацію посольських кандидатів кладено особливу увагу. Навпаки, більше звертається увагу на їх популярність в тій чи іншій окрузі. В нас усе ще ідентифікується вічевого промовця чи агітатора з політиком, у нас усе ще кожний, хоч трохи рухливіший просвітянин чи кооператор є покликаний заняти місце політичного представника. Тимчасом політика є не лише такою самою наукою, як кожна інша, але далеко ширшою, більш обемистою. Добрим, корисним політиком може бути тільки справжній громадський діяч, що вміє орієнтуватися в складних питаннях політичного й соціяльного життя, що є здатний винести негайну децизію, що не втікає перед відповідальністю. Агітаційно-демагогічні витуки, що — мовляв— тільки селянин розуміє селянські болі і страждання, або робітник зуміє відчути недолю робітників, є абсурдом. То мало відчувати болі і страждання, то мало розуміти недолю, але треба мати ще й велике знання, рухливість, треба визначатися твердим характером, треба **вміти працювати.** Нинішня доба є добою спеціялізації і виквалифікування. Нині навіть некваліфікований робітник, себ-то той, що розпоряджає двома руками і десятьма пальцями, не представляє ніякої вартости і масово заповнює біржі безробітних. А щож говорити про політика? Некваліфікований політик є нічим іншим, тільки голосуючою одиницею, тільки голосуючим автоматом, а часом іще й вічевим промовцем. Парляментарна діяльність не обмежується ні до промов, ні до голосування, є це тільки наслідок, завершення справжньої парляментарної діяльности. Головна ділянка діяльности парляментариста — це праця в комісіях, законодатна підготовка, звязок з пресою, впливи на публичну опінію краю й закордону, творення основ у громадянстві під успішну парляментарну діяльність. До тогож посол, якщо його діяльність має бути успішна, мусить виявити велику дозу самодіяльности, ініціятиви, розуміння найскладніших проблем. Крім того він мусить бути незалежний в своїх думках і осудах та здатний і готовий до посвяти. І ще одно: чим менша репрезентація якогось народу, тим більша повинна бути її інтелектуальна і моральна вартість, тим вищий рівень її політичної кваліфікації.

В австрійському парляменті загального голосування наша репрезентація мала велику повагу якраз з огляду на свою кваліфікацію. Маючи не на увазі не лише польські, але й закордонні кола сподіються побачити в польському соймі високо кваліфіковану українську парляментарну репрезентацію. Деякі польські кола (як висловився недавно ред. Стронський) тремтять перед нашою репрезентацією в надії, що вона буде високо кваліфікованою.

Тимчасом при такому ставленні справи, як це діється у нас досі, можемо справити нашим противникам приємне розчарування, милу несподіванку. Як так дальше будуть розвиватися наші виборчі справи, як так дальше будемо висувати „популярних" кандидатів, то наша репрезентація в польських законодатних установах не дуже відріжнятиметься від примітивізму попереднього представництва з північних земель.

Яка причина такого легковаження вимоги кваліфікованости і то всіми партіями? Мабуть та, що все більше вкорінюється переконання, що будучий сойм буде дуже короткотрівалий, що після кількох місяців він перестане **істнувати,** уступаючи місце фашистівському синдикалізмові. Тому — мовляв — байдужною може бути **якість** нашої репрезентації.

Вважаємо такий погляд неоправданим. Колиб сойм був згори засуджений на загладу, то не треба булоб розписувати виборів, тимбільше, що не було сили, яка в даному моменті моглаб змусити уряд до того. Одночасно треба мати на увазі, що Польща межує з СРСР. На фашистівські експерименти може дозволити собі Італія чи Еспанія на протилежних кінцях Европи, але не може дозволити собі Польща, безпосередня сусідка СРСР. Тут, на межі Европи й Радянщини Польща є покликана її західними протекторами, щоби в обличчі „диктатури пролетаріяту" доказати конечність і живучість парляментаризму. Тут знищення, ліквідація репрезентативної, парляментарної системи є працею в користь „диктатури пролетаріяту".

Ось що є вихідною точкою не лише розписання виборів, але й гарантією вдержання будучого сойму. І ще одно: Колиб навіть уряд, взагалі виконуюча влада з президентом держави на чолі не була вдоволена соймом, то всетаки мусить довго надумуватися, заки приступить до передчасного його розвязання. Чому? Центральною проблемою сучасної Польщі є зміна конституції в напрямі суприматії виконавчої влади, в напрямі унезалежнення уряду від законодатної влади. Права конституанти має якраз будучий сойм. І ніякий інший. Будучий сойм може змінити конституцію більшістю 3/5 при половині присутніх послів і то без згоди сенату. Маючи на меті змінчти конституцію, виконавча влада буде берегти будучий сойм, як ока в голові. А уряд марш. Пілсудського дав уже нераз доказ, що він береже **букву закону,** поминаючи зміст законности. І тому теперішній уряд привязуючи велику вагу до складу і довговічности будучого сойму, так активно виступає у виборчій акції.

Все це мусимо й ми мати на увазі. Перед будучим соймом великі завдання. Ще більші перед нашою репрезентацією. І тому в основу нашої виборчої акції, нашої боротьби за національно-політичне представництво мусять бути поставлені два змагання: 1) якнайчисленніша українська парляментарна репрезентація і 2) якнайвища її інтелектуальна і морально-політична кваліфікація.

Закарпатські Українці в Америці.

Епископ Такач про життя закарпатських українців в Америці і про відносини в своїй епархії.

На цю тему поміщена довга розмова з еп. наших закарпатських земляків в Америці Такачем в ужгородськім „Руськ-ім Вѣстникy", офіціяльнім органі т. зв. Автономного Земледільського Союза. Тому, що у нас майже нічого не відомо про життя-буття українських емігрантів зпоза Карпат у Злучених Державах, яких там не менше, як в рідній батьківщині, подаємо дещо з тої розмови до відома нашим читачам.

Еп. Такач, іменований на становище американського епископа для закарпатських емігрантів разом з еп. Богачевським, є першим гр.-кат. епископом із Закарпаття за океаном. Він народовець і стоїть за народнім напрямом в карпаторуськім письменстві, але за задержанням старого етимольогічного правопису, до якого закарпатські українці (по офіціяльній номенклатурі: русини) здавна привикли. Життя сидо і його практика виявлять, куди буде еволюціонувати літературна мова закарпатського населення: до російської, чи української. Сам еп. Такач є за тим, щоби в середніх школах Закарпаття вчили і російської й української літературної мови (очевидно — попри головний виклад у місцевій мові).

Щодо закарпатських емігрантів в Америці, то політично вони діляться на дві нерівні части: більша часть їх стоїть під впливом української орієнтації, а менша — хоче на ґрунті російської культури обєднати цілу закарпатську еміграцію. В культурному відношенні вони щасливіші, як їх земляки у старому краю, бо в Америці нема між ними язикових спорів. „Усі русини почуваються русинами і пишуть етимольогією, як давно писали дома, або — більшість їх! — словацькою латиникою". Тому вони з розпукою дивляться на тупу язикову і правописну боротьбу, яка ведеться в старому краю.

Закарпатські емігранти (числом якого пів міліона душ) мають у Злучених Державах 5—6 своїх газет. Із них „Американскій Русскій Вѣстникъ" (слово „русскій" пишуть вони з двома „с" для закцентування своєї твердости і привязання до свого рідного, а не в розумінні: русскій — російський) виходить що-тижня в 51.000 прим., а „Просвѣта" що-тижня в 16.000 прим. Інші газети появляються в меншій скількости примірників. „Соединеніе", найбільше карпаторуське асекураційне товариство, видає газетку для молоді „Соединеніе-Сокол" по руськи й

англійськи в 25.000 прим., а газетка для дітей „Свѣтъ Дѣтей“ друкується в 16.000 прим. Понятим закарпатські емігранти мають свої власні шкільні підручники і ріжні церковні книги, друковані кирилицею або словацьким правописом. Усі їх газети й інші видання мають релігійно-національний характер.

Економічно стоять наші закарпатські брати в Америці дуже сильно. Само „Соединеніе“ має в своїх 3 відділах приблизно 160.000 членів. Друга подібна організація „Собраніе“ має (теж в 3 відділах) понад 26.000 членів. В організації „Ліберті“ є около 12.000 членів, в орг. „Спілка Русскихъ Братствъ“ є ок. 14.000 членів, а „Пенсильванська Грецо- і Римокат. Єднота“ має приблизно 60.000 членів. Крім вичислених є ще 5—6 слабших організацій. Члени тих організацій обезпечуються на суму 1000—2000 долярів (у „Соединенію“ є вже члени, обезпечені на 5.000 долярів). Усі ті організації мають спеціяльні фонди, з яких підпомагають як біднійших емігрантів, так і ріжні установи в старому краю. Крім тих асекураційно-допомогових організацій є ще численні церковні спілки, що служать теж подібним цілям.

Варто ще зазначити, що „Соединеніе“ удержує в Elmhurst, Pa. сиротинець, де під наглядом 26 Василіянок виховується 250 сиріт. „Соединеніе“ має й одно велике господарство (325 угрів землі), а тепер береться до будови приюту для старих, до роботи неспосібних членів.

Між емігрантами із Закарпаття є кількох богатих самостійних банкирів, богато ремісників, купців, промисловців, адвокатів, лікарів і ін., що всі беруть радо участь у всякій культурній і національній роботі. Загалом закарпатські емігранти, що зрештою в більшости є горожанами Америки, мають між усіми чужинцями дуже добру репутацію.

Всіх греко-кат. закарпатських парохій є в Америці ок. 160, які удержують виключно власними засобами не тільки своїх священиків, але й епископа. Перед війною мадярське правительство дотувало гр.-кат. закарп. вікаріят (бо окремого епископства ще не було) сумою 8 тис. дол. Чеський уряд не дає на це епископство ні сотика.

Назвавши незвичайно сумним фактом створення на Закарпатті 80 чеських шкіл, еп. Такач закінчив свою розмову згадкою про недавно конференцію гр.-кат. епископів у Львові, з якої він виїхав дуже вдоволений. На цій конференції обговорено між ін. підготовку конгресу гр.-кат. епископів, який має відбутися за два роки знову у Львові.

НА ЕКОНОМІЧНІ ТЕМИ.

(Статтю надіслано.)

Економічна праця в 80-тих і 90-тих роках і тепер. — „Ревізійний Союз Українських Кооператив“ і „Сільський Господар“. — „Господарська Рада“. — „Торговий Дім“ і перспективи його здвигнення. — „Рідна Школа“ і „Просвіта“. — Канцелярія „Р. Ш.“ — Добування гроша.

У вісімдесятих роках минулого століття розпочалася у нас дійсна економічна робота. Перед у цій роботі вів у сміливих започаткуваннях та при великій енергії пок. інж. Василь Нагірний. Йому завдячують повстання великі та малі установи.

З девятьдесятих роках являється велика індивідуальність у всіх народніх змаганнях, а передусім в організації політичного та економічного життя пок. д-р Євг. Олесницький. Світова війна, яка принесла українському народові так страшну руїну на всіх ділянках його життя не пощадила життя і тих наших мужів. По десяти літах після війни і в тім часі, коли інші народи з неменшими втратами в часі війни взялися до праці і у своїх господарських змаганнях вже відробили страчене а подекуди прийшли навіть до надбання у двоє або й троє більшого чим перед війною, то наше життя стоїть досі на підірваних війною позиціях, яких не може належно відбудувати.

Чи сама праця Ревізійного Союзу над поширенням, зміцненням та поглибленням кооперативної ідеї серед нації на західних українських землях є єдиною роботою над відбудовою і розбудовою народнього господарства, торговлі, промислу та ремесла? Чи син „Сільського Господаря“ по страті субвенції не може бути перерваний мимо того, що це є організація нації, яка має 95 проц. селян? Чи центральні установи будуть далі легковажити собі голос загалу, який постійно домагається через часописи покликання до життя „Господарської Ради“, яка дала би ініціятиву до закладання нових централь чи то кооператив чи акційних спілок і таким чином йшли би в допомогу Ревіз. Союзови при розбудові народнього господарства? Від довшого часу лансується прилюдно думку, щоби в столиці українських західних земель під Польщею заснувано „Акційну Спілку“ з основним капіталом одного міліона долярів під назвою „Торговий Дім“. Здвигнення такої будівлі, яка своїми розмірами і найновійшими технічними вимогами відповідаб потребам народу не було б мрією, а реальним і рентовним підприємством. Та будівля, містячи у собі все, те, що становить джерело торговлі, промислу, ремесла, сільсько-господарського життя та вкінці і мистецтва була би видимим знаменем нашого народнього господарства, а перед чужинцями мірилом нашої кредитової спроможности. Головне питання, як до так великого діла взятися і чи це не є понад наші сили.

Махнувши рукою на наших песимістів, яких в нас є така сила, що найлекша до переведення справа дуже часто через них упадає, вкажу на спосіб до переведення цього пляну в життя.

Досі був і тепер ще є звичай, що много справ переводиться шляхом жертвенности. „Рідна Школа“, „Просвіта“, інваліди, а навіть будови інтратних підприємств, як „Народні Доми“, сокільські будови, будови середних шкіл — все те кличе грімко **давайте на будову.** Після мене все те, крім „Рідної Школи“, „Просвіти“ й інвалідів повинно устати, а розбудову інтратних підприємств слід вести шляхом акційних чи кооперативних спілок.

Осінна катастрофа повені дала нам наглядний доказ, що наш нарід, себто селянські маси є наскрізь патріотичні, добросердні і на голос народнього проводу після потреби негайно і чинно реагують. В дуже короткому часі і незвичайно обильно, бо з міліоновою підмогою поспішив селянин своему братови в поміч. Це є явище невидане у богатих і високо культурних народів Заходу. А гляньмо на ті маси, які вони є при роботі в кооперативах! Про неї нам можуть сказати ті, що з тим народом разом у кооперативах працюють. Чи засїювання вглядно притягнення до закупна акцій сільських богатших господарів на велику ціль може бути такою тяжкою річчю? Сумніваюся, і то тим більше, що вага „Торгового Дому“ у Львові відібється додатньо на селі. Розпродаж акцій, скажім десять долярових, повинна відбутися не готівкою, а збіжем і земноплодами з осені. І будьмо певні, що в кожному селі знайдеться кількох господарів і кооператива, що куплять акції. Таким чином можна зібрати на селі до половини основного капіталу, а другу половину повинні зложити центральні установи, інтелігенція та Америка, яка від участи в добрім інтересі ніколи не усувається.

Кожна економічна ідея введжена в життя викликує потребу співділання інших установ. В даному випадку насуваться потреба товариства для обороту плодами сільського господарства. В теперішних часах, при гарнім розвою нашого „Маслосоюза“ як проситься заснувати спілку для виробу всього приладдя, необхідного кооперативним молочарням. До цього повинен дати ініціятиву сам Союз, а кооперативи повинні бути спільниками при співучасти наших двох великих шлюсарень у Львові.

На останку хочу звернути увагу на болючі місця „Рідної Школи“ та „Просвіти“.

Загальні Збори як одної так і другої установи вислухали нарікання на фінансові болі тих установ, переводили дискусію, але рішень або вказівок не дали в тій справі ніяких. Отже позволю собі раду в ролі засади: **„ратуйтеся самі, а Бог вам допоможе“.**

Нові Управи тих установ, а передовсім „Рідної Школи“ повинні взятися заразом до санації і почати від центральної Канцелярії. Найперше належить усунути з канцелярії непотрібний баляст. В канцелярії „Рідної Школи“ є урядовець канцелярії, має місячну пенсію 350 зол. найбільшу і за ті гроші проводить наличний і вихідчий протокол, реґістратуру, експедицію листів і то не всіх. За ту роботу в тих часах найбільше можна заплатити 150 зол. Дальше є там так званий організаційний відділ. Урядовці того відділу замість їздити стало і організувати сидять у Львові і звідси організують.

„Рідна Школа“ повинна мати у кожному селі Кружок. Як велика робота жде такий кружок в селі не потреба богато казати. Вистарчить натякнути: опіка над дітворою в літі, ведення і розбудова домашнього промислу в селі, вистави, представлення, концерти та забави і вкінці охорона сільської дітвори від того холодного вітру, який на неї віє з теперішньої місцевої школи. Якщо кружок та читальня „Просвіти“ будуть мати бодай по 50 членів в селі, то обі ці установи зберуть до 200 зол. (по 2 зол. річна вкладка) земноплодами. Дві чи три літри збіжа дати на кружок і стільки на читальню селянин не відмовиться. Приймім, що у Сх. Галичині виконає це 3000 сіл, то випаде по триста тисяч золотих на кожну установу. Принявши, що до того треба організаторів у числі 150, рахуючи по двайцять сіл на одного, з платнею по 2.400 зол. річно, то на „Рідну Школу“ і „Просвіту“ випаде по 120.000 зол. в вкладок. До цього дохід з колляд та інших сільських забав, уряджуваних кружком та читальнею може довести до поважної суми.

Д. К.

Національний Музей у 1927 р.

1. Рух в Національному Музею в цифрах.

Протягом 1927 р. відвідало музей 2.525 осіб, в тому числі 1860 учнів, з чого було 751.00 зол. впливу до каси. В наукову роботу видано 52 особам 273 предмети до праці.

Приріст збірок обняв чч. 25.366—26.218 із 3720 предметами. На це склалися закупна 984 предметів за 5.015 зол., а саме: ікон (52), стародруків (20), актів (5), карт України (10), пояс (1), свічник глиняний (1), бронз (1), книг до історії мистецтва і стародруків (199), мистецьких творів новітніх (9 мал., 102 рис., 1 гіпс., 1 різьба), монет срібних (80), фотографій і репродукцій галицького церковного будівництва (499); шляхом обміни 225 книжок; з поїздки директора на Україну 138. Дарами прибуло 2373 предмети, на що склалися: судця Абрасовський (5), А. И. Анисимов з Москви (6), Кс. Бастражковскі (1), покійний радник двора Ал. Барвінський (60), Д-р Б. Барвінський (3), Софія і Михайло Бойчуки (21), А. С. Винницький з Київа (6), П. Волчук, С. Гела, Д. Горняткевич з Кракова (3), И. Е. Грабарь з Москви (6), К. Громадченко з Рівного, М. Гембарович (3), М. Дашкевичева з Перемишля (4), архидіякон Діонисій, о. М. Дорош (2), В. Дубровський з Харкова, о. д-р Д. Дорожинський, Ф. Ернст з Київа (8), І. Журовський з Познаня, д-р Б. Загайкевич з Перемишля (8), Б. Заклинський зі Золочева, А. Зарембський із Ленінграду, інж. Р. Земкевіч з Варшави (3 штихи), канонік А. Зубрицький з Перемишля (53), проф. І. Йоннис з Ковна (5), проф. Я. Константинович зі Львова (3 ікони, 3 перґам., 3 реп. і 962 акти), Д-р М. Коцюба (3), І. Кревецький (2), І. Крипицький, д-р К. Левицький (2), А. Я. Ляшенко з Ленінграду (3), о. А. Мельник (зуб мамута), д-р І. Мірчук з Берліна, Д. Миколаєвич із Кривенького (урну з рим. монетою), д-р І. Новодворський з Коломиї (3), проф. І. Огієнко з Варшави (7), о. Б. Охримович, ієромонах Пантелеймон (15 ст-др.), д-р Я. Пастернак з Праги (38), д-р С. Понятовський з Варшави (8), о. І. Попель з Маннова, А. Середа з Київа, К. Столигво з Варшави (6), д-р К. Студинський (старинн. комоду), С. Таранушенко з Харкова (5), радн. В. Устіянович із Стрия (137 реп. Корнила Устіяновича), проф. Е. Франковський з Варшави (3), о. І. Хавлюк, О. Харків з Кракова (штих), д-р А. Чайковський з Коломиї, радн. Л. Чачковський із Станиславова (4), о. С. Чеховський, гр. С. Шептицький (козацьку арматку зпід Берестечка), Основник Музею о. Митрополит Андрей Шептицький (10 ікон).

В обміновї виданнями був музей із цілим рядом музейно-бібліотечних і наукових установ Ленінграду, Москви, України, Латвії, Англії, що дало разом 363 книги приросту. Окремо ведено кописи деяких установ, через що книгозбірня музею була в деяких випадках поважно доповнена на основі взаїмности.

2. Консервація музейного майна й адміністративні справи.

Важніші роботи, виконані музейним персоналом були: чищення і дезинфекція відділу рукописів, архіву і кирилівських стародруків, приміщених у трьох кімнатах в числі около 6000 книг. Осталось до оброблення приблизно стільки ж у відділі стародруків некирилівських, магазині рукописів і в підручній книгозбірні по мистецтву й книгознавству. Виконати сю роботу протягом певного короткого часу неможливо зогляду на брак відповідного приміщення, наслідком чого відбувається вона на отвертій терасі в погідні теплі дні, що дуже розриває усі музейні заняття.

Подібну роботу виконано й у відділі людового мистецтва та побуту, рівнож протягом погідних днів на більше як 3000 предметах, та після основного ремонту музейного магазину розміщено їх по відділам у скринях, на полицях і столах. Хоча відділ цей звільнено від гриба, то через брак відповідної обстановки годі його віддати до ужитку навіть вузьких кол дослідників. Осібно переведено систематизацію по місцевостям і чищення збірки писанок, що обіймає близько 4000 примірників за час від 1880—1926 р. При цій нагоді звернено особливу увагу на рослинні мотиви орнаменту, яких досі зарисовано 160 зразків, дуже цінних для означення їх поширення. Осібну студію про це готовить Ірина Гургула в звязку із вивченням людового орнаменту взагалі. Дальші дари в музей писанок з ріжних місцевостей дуже побажані, без огляду на час походження.

Біжуча робота адміністраційно-технічна обняла — крім вище згаданого приросту — ще обслугу гостей і наукових робітників, видавництва та 768 справ діловодчих і 973 позиції касові на суму 30.720 зол. Із цего на платню персоналові, зложену з трьох служителів, двох помічників, 4-ох стипендистів, двох рисівників, консерватора ікон і директора, що дали музеєві загально 10.860 годин праці, себто 1370 робочих днів по 8 годин, уплачено 13.162 зол., отже за кожну годину пересічно по 1.21 зол. — На біжучий рік плян роботи обіймає складення реального катальогу по відділам і загальну контролю усього музейного добра, бо до надходячого 25-ліття діяльности Національного Музею потрібно виказати якнайточніший образ його розвитку і звязаної з ним технічної праці.

Протягом року Управа музею була у судовому процесі з невиплатним чиншівником, що, займаючи 5 кімнат двофронтового мешкання, вважає їх від половини 1926 р. за джерело виключно свого особистого доходу. Через те музей дійшов майже до пасивного стану фондаційного недвижимого маєтку. Дрібномешканевий дімок у дійсности тільки з трудом покрив адміністраційні видатки. Про це громадянство мусить знати, щоби зрозуміти іноді за слабу активність Управи музею у питанні одного-другого набутку для збірок. Маючи що місяця примусово на яких 200 зол. менше доходу, музей не може рішитися іноді і на видаток 50-ти золотих. Колиб громадянські почування деяких українців — як чиншівників музейних домів — були глибші, а совісність і чесність сильніші, то певно, що законна дохідність з фондаційних домів могла би покрити річний бюджет закупна гідної для музею давнини. Але, на жаль, так не є. Те, що є для всіх громадян загально-національною святинею, недостойна заклавність деяких осібняків хоче шляхом усяких викрутів обернути у джерело власної користи.

3. Видавнича праця музею і вистава.

Музейний приріст, як звичайно, найбільше ишов у напрямку збирання ікон і стародруків, бо на цих відділах була скуплена вся увага управи, що прямує до

обзнак...вних наукових завдань, вису... ...м життям музею. Протягом 1927 р. ...кінчено всі підготовні праці над ...іконописю XV—XVI. в. і від... ...ну книжку про неї. Видання ...ться з двох частин: тексту з ...м апаратом більше 100 ілю... ...ікон на осібних таблицях по мі... ...походження, які можна буде до... ...по ріжним прикметам тем і сти... ...ати для порівняного досвіду. В ...ому будуть і таблиці в красках, ...в Берліні і Лідж. — Інші підго... ...праці про вишивки і писанки ...в осібне видання, що вийде про... 1928 р. Отся видавничо-наукова праця ...ею має на меті повну систематизацію ...поодиноких частин музейних збірок, ...годі виставити через цілковитий брак ...ця і обстанови. Та тіснота в музею ...бить його чимраз більше складом ...з непрозорою системою розміщення, ...що утруднює працю навіть самим ...им працівникам.

...оким виходом із цего положення ...ві вистави тих частин музейних збірок, ...рі вже оброблено научно, або якими ...мої в дану хвилину вдоволити хоч у ...збірний інтерес суспільности. Та... ...виставками в 1927 р. були: виставка ...тальких народніх вишивок (1102 чч.) і їх ...просування у щоденному житті (87 чч.) ...з Ольги і Іларія Бачинських із Стрия, ...ужена музейною помічницею Іриною ...Гуліаною і фахово описана нею в журн... „Нова Хата" (травень-липень); та ви... ...ка історії книги, влаштована з нагоди ...та книги музейними стипендистами Б. ...впівим, С. Охримовичем і В. Волинь... ...(вересень-грудень) із 508 предметів. ...нагоди цеї виставки появилися інфор... ...тивно-ідеольогічні статті Богдана Крав... ...ва в „Ділі" і Василя Софронова-Левицького в „Новому Часі". Вистави притягну... ...чимало гостей, — вишивки — жіноцтва, книги — молоді.

І. Свєнціцький.

Радянська Україна

Академик Дмитро Багалій.

...Діла Україна святкувала в грудні м. р. ювилей академика Дм. Іван. Багалія. Недавно святкувало його і Наукове Т-во ім. Шевченка у Львові. З нагоди ювилею була й у нас стаття присвячена ювилятові. Київська Академія Наук видала з нагоди ювилею величезний науковий збірник, присвячений акад. Багаліеві. У нас Д. Багалій мало відомий. Тому не від речі буде познайомити наших читачів з деякими датами в його життю й діяльности, які беремо з радянської преси.

Уродився він у Київі 1857 р. в родині ...омаря. Батько й мати його рано змерли. Він оселився з своєю тіткою, що шива свити для крамниць і мала столівництво бурсаків. Бурсаки ці розмовляли українською мовою, співали українських пісень. Від них і Дмитро Іванович вивчився них пісень і потім співав у хорі. З українською мовою Дм. Ів. знайомився й від селян, що приходили до Київа на прощу або на базар, а пізніш також підчас екскурсій в околицях Київа.

1865 р. він вступив до приходської школи, яка підготовила його до повітової. Повітову школу реорганізовано в чотирьохклясову прогімназію і, закінчивши її р. 1872 Дм. Ів. вступив до пятої кляси другої київської гімназії. Тут він разом зі своїм товаришем Левом Дейчом читав революційну літературу, що поширювалася тоді серед гімназистів і студентів. У 18 році Дм. Ів. закінчив гімназію й р. 1876 вступив на історично-фільольогічний факультет Київського університету. Серед професорів, що читали лекції на цьому факультеті того часу, найвидатнішими були В. Б. Антонович і В. С. Іконніков. Антонович, видатний вчений збирав коло себе студентів-українців, давав розробляти теми з історії України, дозволяв користуватися своєю бібліотекою, тим, хто хотів працювати. Він виховав ціле покоління свідомих українців, а серед них його улюбленим учнем був Дмитро Багалій. Підчас перебування Дм. Ів. на першому курсі університету, відбулася студентська демонстрація проти професора латинської мови Цветаєва. За участь у цій демонстрації Дм. Ів. був звільнений на пів року з київського університету. Щоб не витрачати часу, він перевівся до харківського університету, пробув тут друге півріччя, склав іспит і знов перевівся до київського університету. В Харкові, між іншим Дм. Ів. слухав лекції у славнозвісного професора О. О. Потебні.

Перебуваючи в київському університеті, Дм. Ів. вступив до таємної студентської організації „Кіш". Вона була під впливом Драгоманова й його журналу „Громада", хоч члени її працювали в культурно-освітній а не в революційній галузі. Пізніш, ставши стипендістом для підготування на професора, Дм. Ів. увійшов до „Старої Київської Громади" — тев. культурно-освітньої української організації, до якої входили такі українські діячі, як В. Б. Антонович, П. Г. Житецький, П. П. Чубинський та інші. У травні 1880 р. Дм. Ів. закінчив історично-фільольогічний факультет і залишився при ньому готуватися на професора російської історії. На весні 1882 р. він склав магістерський іспит, а у вересні тогож року прилюдно захищав дисертацію на тему „История Северской земли до пол. XIV в." і дістав звання магістра російської історії, 1883 р. його вибрано на штатного доцента катедри російської історії в харківському університеті. З 1884 р. запроваджується новий університетський статут, що знищує університетську автономію. Працювати в таких обставинах було дуже тяжко тим більш, що до Дм. Ів. начальство ставилося підозріло за його „хохломанство". Року 1887 Багалій оборонив у московському університеті у проф. Ключевського дисертацію „Очерки по истории колонизации и быта степной окраины Московского государства" на звання доктора російської історії. За цюж дисертацію він дістав Уваровську премію від Російської Академії Наук. В 1906 р. Баг. став ректором харківського університету, в 1910 р. його обрано від університетів і Російської Академії Наук до державної ради й він мусів виїхати з Харкова. На університеті Дм. Ів. викладав російську й українську історію, або, як її тоді називали, „Историю Юго-Западной Руси". Крім того доводилося йому викладати й спеціяльні курси-російську історіографію, історичну географію, методику історії. Коло нього скупчилися студенти-українці, що провадили під його керуванням колективну працю — складали бібліографічний покажчик літератури з української історії.

Багалій провадив педагогічну роботу 44 роки. Крім педагогічної й адміністративної роботи провадив і громадську. Року 1889 вибрано його на члена правління харківської громадської бібліотеки, в року 1893 на голову правління й що року протягом 12 років його переобрано на цю почесну посаду. За час його головування збудовано новий будинок громадської бібліотеки, утворено український і жидівський відділи й набагато збільшено книжковий фонд. Працював Дм. Ів. і в „Обществе грамотности", де був членом правління, брав участь як лектор в „Народньому Домі" тогож товариства, був 12 років головою видавничого комітету товариства що надрукувало понад мільйон дешевих книжок для народу. Був Дм. Ів. і головою музейної комісії при міській думі й вживав всіх заходів, щоб поповнювати місцевий музей речами, переважно українськими. Багато років Дм. Ів. був радним Думи, а 1914 р. його обрано на харківського городського голову, обовязки якого й виконував до 1917 року.

Але перше місце в діяльности Дм. Ів. забирає наукова праця. Ще в 1878 році він надрукував першу статтю з староданьої історії Руси. Багато працював і в галузі організації архіва (тепер — центральний історичний архів). Зібрані архівні матеріяли дали можливість йому і його учням написати багато розвідок. Значну увагу Дм. Ів. віддавав археольогії. В харківському археольогічному музеї є багато речей, що розкопав він їх. Він працював також над організацією археольогічних зїздів на Україні. Він дістав 5 премій і почесні відзнаки від Російської Академії Наук, 2 премії й почесний відзнак від харківського університету, 2 від Укрнауки. Російська Академія присудила йому 2 золоті медалі за рецензії на наукові праці. До революції Дм. Ів. писав свої праці **русьною мовою.** Революція дала можливість перейти на українську мову. Багалій працював в Академії Теоретичного Знання, що організувалася з кол. університету, а пізніш реорганізувалася в Інститут Народньої освіти, **викладаючи українською мовою історію України.** З 1927 року Дм. Ів. залишив навчальну працю й перейшов виключно на наукову роботу. За останнє десятиріччя Багалій надрукував більш як 100 аркушів творів і **виключно українською мовою.** Редагував видання катедри історії української культури й наукові видання Укрцентрархіва. Віддав до друку **„Нариси історії України на соц-економ. ґрунті".** Нині працює над історією польського повстання 1863 р.

О. В.

ПОВІНЬ В АНГЛІЇ.

Льондон, 4. січня 1928.

Повінь, що загрожує цілій півд. Англії, здержалася лише тим, що температура впала. Одначе повінь заподіяла вже значні шкоди, а долині Нортгемптонширу залила водою два села.

ЗАГОСТРЕННЯ ПРЕС. ЗАКОНУ

Варшава, 4. січня 1928

В „Дз. У." появилися розпорядки президента річипосполитої в справі змін у пресових декретах. Зміни ці йдуть у цьому напрямку, що на кождім часописі мусить бути поміщене назвище відповідального редактора. Загострено теж поняття про неправдиві вісти, про звісти, при яких поширюванні проступком уважатиметься не лише недбальство але й звичайну необглядність.

АНГЛ. І ФРАНЦУСЬКЕ ДЕМАРШ У КОВНІ.

Ковно, 4. січня 1928.

Вальдемараса відвідали англійський і французький посол і звернули йому увагу, що конечним є, аби Литва почала заповіджені в Женеві переговори з Польщею. Переговори повинні би початися цього місяця.

ПЯСТ ПРИСТУПАЄ ДО БЛЬОКУ ХД.

Варшава, 4. січня 1928.

Цілий день ішли наради гол. управи Пяста. Реферат виголосив марш. сойму Ратай. Головна управа постановила приступлення Пяста до бльоку ХД. Нарадам проводив Вітос.

ПРОТИ ВІЙНИ.

Льондон, 4. січня 1928.

Аг. Райтора довідується з Вашінгтону, що держ. департамент оголосив текст запросин, вислених Злуч. Державами до франц. уряду, щоби оба уряди виступили спільно з урядів гол. держав у справі заключення міжнародного трактату, який осуджував би війну як знаряддя міжнар. політики. Держ. секр. Келоґ заявляє у тім письмі, що коли вел. держави приймуть декларацію осуджуючу війну, то це зробить сильний вплив на всі інші народи і спричинить, що і вони приступлять до трактату. Тому уряд Злуч. Держав готов приступити до союзу держав у переконанні, що цей союз обійме всі вел. держави. Коли франц. уряд приступить до пропонованого трактату, уряд Злуч. Держав готов узяти участь у конференції, якої завданням буде опрацювати проєкт трактату.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·87·00—8·87·50, канадійський долар 8·83·00—8·83·50, корони чеські 0·26·25—0·26·50, австрійський шілінг 1·25·00—1·26·00, рум. лея 0·05·50—0·05·75, французький франк 0·35·00—0·35·50, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00, англійський фунт 43·40—43·70, німецька марка 2·11·95, данціґський ґульден 1·72·99, червінець 30·25—31·00.

Золото: 20 кор. 36·40—36·70, 20 франків 34·15—34·40, 20 марок нім. 42·40—42·70, 10 рублів рос. 46·80—47·20.

Срібло: кор. австр. 0·70·00—0·71·00, 5 кор. австр. 3·60—3·80, фльорен австр. 1·80—1·85, рублі рос. 3·00—3·10, копійки за рубель 1·50—1·55.

Збіжжя.

Пшениця двірська 46·75—47·75, пшениця селян. 44·75—45·75, жито 37·50—38·50, ячмінь бровар. 38·00—39·00, ячмінь на пливо 33·50—34·50, ячмінь пастівний 30·00—31·00, овес 31·00—32·00, кукурудза румунська 33·75—34·25, бараболі рафовані 5·50—6·00, фасоля біла 40—50, фасоля колірова 40·00—45·00, горох півікторія 55—60, горох полевий 40—50, бобик 33·00—34·00, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 35·75—36·25, льон 68·00—71·00, ріпак озимий 61·50—62·50, мука пшенична 40-проц. 83·00—84·00, мука пшенична 50-проц. 78·50—79·00, мука житня 65-проц. 59·00, грисік, кукурудза 49—50, мука кукур. 34·00—35·00, отруби житні 24·75—25·25, отруби пшеничні 24·75—25·25, крупи гречані 71·00—73·00, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 56—57·50, конюшина червона 230—260, мак синій 100—120, мак сивий 85—100, мішки ютові, нові 1·70—1·80, мішки уживані 1·50—1·60.

За поглиблення культу поляглих.

Зїзд делегатів філій Т-ва Охорони Воєнних Могил у Львові.

В неділю 25. м. м. радив у Львові в салі „Української Бесіди" зїзд делегатів філій Т-ва Охорони Воєнних Могил і представників наших центральних установ, а також відпоручників духовенства, учительства, жіноцтва, студентства, пласту і т. д. Присутніх було понад 50 делегатів, у тому числі 21 заступників філій Т-ва. Зїзд скликано з метою якнайбільшої розбудови Т-ва Охорони Воєнних Могил і популяризації його завдань в усіх кругах нашої суспільности.

Проводив зїздові голова Т-ва дир. Бр. Янів, що отворив нараду коротком промовою і подав програму нарад. Секретарював п. Скрентович.

Основний реферат про цілі й завдання Т-ва виголосив його секретар д-р Ів. Німчук, що намітив шляхи і способи для можливо скорого здійснення великих завдань Т-ва як у Львові, так і в цілому краю. У висліді свого реферату промовець поставив цілу низку резолюцій.

Другий з черги реферат, темою якого була справа українських воєнних памятників, виголосив ред. Лев Лепкий. Референт виказував на прикладах, як скоро ми забуваємо могили українських героїв і подав на основі власного досвіду і практики чужинців богато цінних вказівок і рад, як повинні ми утревалювати память поляглих. В тому напрямі поставив теж відповідні резолюції.

В дискусії над цими рефератами забирав голос цілий ряд делегатів, що подали немало своїх замічень із праці на місцях, ділилися з присутніми своїм досвідом і своїми успіхами або ставили деякі побажання до Головної Ради Т-ва у Львові. Зокрема варто відмітити голос у дискусії о. сов. Стефановича, о. кан. Стека (делегата Станиславівського Ординаріяту), проф. Каменецького з Рогатина, ред. Паліїва, п. Сороківського з Комарна, о. Каштанюка, о. Шлитовського, о. д-ра Застирця, п-і Олеськової з Чорткова, радника Стеблецького й ін. Дискутантам відповідали на ріжні поручені ними справи оба референти і голова Бр. Янів.

Після того принято всі поставлені резолюції. З уваги на обмаль місця подаємо тільки те найважніше з них, що обовязково мусить бути відоме цілій українській суспільности. А саме зїзд стануть на становищі, що кожний українець і кожна українка повинні стати членами Т-ва Охорони Воєнних Могил. Те саме дотичить кожного нашого товариства, тимбільше, що річна вкладка до Т-ва виносить тільки 1 зол. Дальше зїзд візвав цілу нашу суспільність до негайного введення в життя філій Т-ва принайменше по всіх повітових осередках. В окремій резолюції говориться про потребу точної реєстрації наших воєнних могил, а дальше про потребу плекання культу Незнаного Стрільця, що прийнявся вже у всіх культурних народів. У спеціяльній резолюції, яка викликала живий обмін думок, зїзд проголосив місяць Зелених Свят — місяцем публичних збірок і пропаганди за Т. О. В. М. Усі збірки в тому місяці, зокрема збірки при нагоді панахид, мають іти на потреби Т. О. В. М., яке може якусь частину їх (але не більше 50 проц.) відпустити на потреби Українського Краєвого Т-ва Опіки над Інвалідами. В дальших резолюціях зїзд доручив Головній Раді Т. О. В. М. приступити якнайскорше до систематичного видавництва такої літератури, що пособляла би розумінню і поглибленню змагань Т-ва в широких українських масах, візвав усіх тих громадян(ок), кого на це стать, обняти т. зв. опікунство над одною чи більше могилами, передовсім у Львові, а всі наші товариства й установи (читальні, кооперативи, громадські уряди, церковні братства, Соколи, Луги, кружки „Р. Ш.", Бесіди, пластові гуртки і т. д.) зложити на потреби Т-ва одноразовий податок. Накінець зїзд звернувся з окремим апелем до американських українців, аби вони зложили б від себе відповідну лепту на охорону українських воєнних могил у старому краю.

З резолюцій у справі будови памятників відмітимо заклик зїзду до всіх наших громад, аби вони в найкоротшому часі здвигнули у себе на відповідному місці памятник у честь поляглих борців у виді дубового хреста, до якого повинна бути прикріплена таблиця з тревалого матеріялу з повним списком поляглих з даної місцевости. Де це можливо, там треба приступити до будови камяного памятника, постументу або до вмурування памятної таблиці — можна з повним списком поляглих. Зїзд радить теж сипати могили-кургани, особливо на побоєвищах або на тих місцях, що домінують над околицею, і на таких могилах ставити памятники, хрести або хрести. Окрему увагу присвятив зїзд справі упорядкування обох наших воєнних цвинтарів у Львові, що підчеркнено теж в окремій резолюції, ... і справі памятника ... Лисоня ... біля Маріопя...

є (н.). Щодо мистецького вигляду памяток, то підчеркнено, що вони повинні відповідати всім вимогам естетики й гідности свого призначення. Вкінці принято й додаткову резолюцію проф. Каменецького (доповнену ред. Нінчуком) про потребу й конечність усіх наших установ, товариств, шкіл і т. д. вшанувати память своїх погибших членів відповідною пам'ятковою таблицею або прикрашенням артистично виконаним образом, на яких повинні бути вписані імена всіх погибших членів дотичної установи.

Зїзд вирішив у своїх постановах справи й багато превàжних справ з метою поглиблення культу полеглих у нашім народі. Від можливого скорого переведення тих постанов у діло залежатиме, чи ми сплатимо як слід наш довг вдячности для памяти погибших українських борців і чи станемо в цьому ділі поруч усіх культурних народів.

НОВИНКИ.

— „Вифлеємська Ніч" в Українськім Театрі. Дирекція нашого Театру влаштовує першого дня Різдвяних Свят (7. січня) дві вистави „Вифлеємської Ночі", а саме в год. 3-тій пополудні і 7.30 вечером. Уся театральна дружина працює над тим, щоб ці вистави зробили якнайкраще враження. Декоратор п. Боровик ладить нову, оригінальну обстановку. „Вифлеємська Ніч" буде виставлена лише ці 2 рази, тому заздалегідь треба постаратися про білєти, які продає від сьогодні „Союзний Базар". Решту білєтів продаватиме в суботу від 10 год. вранці каса Театру.

— Як будуть підвищені урядничі пенсії. Справа підвишки пенсій для державних урядовців у Польщі має бути полагоджена на найближчому засіданні ради міністрів. Підвишка ця має йти в двох напрямах: передовсім урядовці дістануть підвишку своїх пенсій, а крім цього будуть устійнені спеціяльні службові додатки за всякі функції — на зразок подібних додатків, які вже давніше заведено у війську.

— Кари за шпіонажу. Міністерство справедливости у Варшаві розіслало до узгіднення окремим міністерствам проєкт розпорядку президента держави в справі кар за шпіонажу й інші споріднені проступки.

— Убивство зі страху перед смертю? Людвик Білик, господар у Томашові, пов. Рава Руська, застрілив у полі Миколу Муху, теж господаря. Причиною убивства було нібито те, що Муха, підозріваючи Білика в крадіжи, відгрожувався йому, що його убє. Білик перебіг Муху і напавши на нього несподівано в полі, поклав його пільним вистрілом з револьверу трупом на місці.

— З хроніки самоубивств. У Львові застрілився у власнім помешканні при вул. Зиморовича ч. 16 директор „Аерольоту" (львівський відділ) Жигмонт Легежинський. Самоубивник мав 37 літ, був удівцем і лишив по собі двоє нелітніх дітей. Причина самоубийства невідома. — Перед входом до Великого Театру впала передучора в 7. год. вечером Цецилія Шільдгеве, що після перевезення до шпиталю зараз померла. Показалося, що вона зажила якоісь дуже сильної отруї.

— Дяк вломником. Недавно вломився хтось в селі Борусові, пов. Бібрка до таношньої церкви, звідки забрав кількасот золотих. Поліційна собака, спроваджена з постерунку в Бібрці, завела поліційних функціонарів спершу на місце, де була виявлена розбита вже каса, а опісля до дяка в Борусові Івана Кузика, який остаточно признався до влому.

— Охорона винаходів і проєктів. На останній торговельній сесії Ліги Націй торкнулися цікавого питання про охорону „наукової власности". Цей термін означає такі теорії, принципи або винаходи, які хоча не мають права на патент згідно з істнуючими законами, мають практичне значіння і можуть бути використані в торгівлі. Міжнародня комісія одержала досі велику скількість проєктів, данних і теорій, яким треба забезпечити право першої ідеї, дарма, що досі їх не можна опатентувати.

— Рекорди. У Мадярщині дозволили жінкам вписуватись на правничий факультет у 1918 р. Нині після 9 літ мадярське жіноцтво має першого свого адвоката д-р Маргіт Унгар, яку прийняла в свій список адвокатська палата. — Рік 1927. був для Відня рекордовим щодо скількости чужинців, які його відвідали. За 11 міс. переїхало через місто 354.000 чужинців, є це більша цифра, як у передвоєнній добі. — Ню Йорк має по останній своїй статистиці 5.970.000 мешканців; на 97.000 більше, як у 1925 р. — Англійські рибалки зловили цього року незвичайно богато оселедців: 700 міл. штук, вартости 1 міл. фунт., повищо. — У Вайтен суд засудив на 8 міс. вязниці подружу пару, що знущалася над своїми малими дітьми.

— Юдейський інститут в Єрусалимі. У Майнц зїхались рабіни, надрабіни та жидівські вчені з усіх европейських країв. На зїзді рішили вони одноголосно оснувати в єрусалимськім університеті інститут для студій над юдаїстикою: юдейським мистецтвом, наукою, літературою і над східними жидівськими жаргонами. Гроші на це дадуть американські жиди.

— Уніформи в Америці. Американське міністерство війни хоче піднести військового духа тим, що заводить історичні уніформи в армії. Командантам полків дістали наказ, щоби на такі становища як напр. барабанщиків і сурмачів вибирали теж відповідних жовнірів. До цього часу в америк. армії суворо придержувались одної скромної уніформи.

— Є деякі розпорядки... З Варшави вийшов розпорядок, щоби до школи не впускати дітей, які спізнюються. У Млаві прийшов до школи хлопець із села, віддаленого на 6 км.; він спізнився і перед ним зачинили ворота школи. 4 години пізніше його найшли замерзлого перед школою.

— Донька славного професора. У Парижі померла вдова по члені Академії Наук д-р Леребуле. Її слава досить рідка. Французька преса повторяє із поширеною інформацію, що вона була донькою славного геленіста Еміля Егерса, який так сильно любив грецьку мову, що вчив її дома сам усі свої діти. І його діти розмовляли мовою Гомера із своїм батьком. Найбільшою нагородою, яку батько давав своїм дітям була — лектура Софокля в оригіналі. Таким робом пані Леребуле належала у Парижі до нечисленних осіб, що вміли по грецьки сказати: „що чувати?" Подайте мені каву" і інші буденні звороти, яких не в силі сказати і ніхто з нас, хто вчився шість літ грецької мови в поті чола власного і своїх професорів.

— Дорогоцінний папір. Штокгольмський інжинір Бремер найшов спосіб при помочі якого можна всі відпадки паперу на вулиці збирати та переробляти на новий папір. Він обчислив, що половина зужитого на рік паперу могла би йти на перерібку нового і що дохід із цієї ощадности зростає до міліонових сум.

— „Макбет" — оперою. В Льондоні виставили нову оперу англійського композитора Льоренса Колінгвудса „Макбет". Композитор, що має 40 літ почав свою музичну карієру як органіст у Вестмінстерському соборі. Він студіював пізніше музику в Петрограді і прожив багато літ у Росії. Колінгвудс не дав себе знеохотити невдачею Вердія, який теж скомпонував „Макбета"; англ. композитор був тої гадки, що саме жахливий настрій Шекспірівської трагедії підходить добре під музику. Він зберіг теж текст Шекспіра, а скоротив тільки пєсу до розмірів опери на 3 дії. Перша дія починається не сценою відьм, а 5-ою сценою: лектурою листа леді Макбет. Музика цього твору не є дуже мельодійною; вона вся у похмурих, суворих ритмах. Англійська преса сподіється, що успіх цієї опери буде запевнений аж після великої вистави у головній опері „Ковент-Гарден".

— Світова всячина. В Цетинї помер Божо Петрович Негус, бувш. чорногорський премієр у 82 р. життя. — В Римі помер визначний соціялістичний діяч Ліццарі, бувш. посол і редактор „Аванті". — Італійський уряд відобрав право полювання всім, що мали досі ловецькі карти і заборонив стріляти птах. — На півострові Бісмарка біля Нової Гвінеї найшли брилу золота вагою 1877 унцій, в якій є 77 проц. щирого золота. На цю вістку зїхалось туди богато шукачів золота. — У Катовицях засудили три особи за контрабанду сахарини на 143.000 зол. і 6 міс. вязниці. — У Віннипегу 11 осіб затроїлось від нечистого алькоголю підчас Різдвяного вечора. — В Уессані (Мароко) наслідком повені завалилось 80 арабських домів. — У Празі вибудують за прикладом Льондону, Парижа, Берліна та Відня велику скляну палату, ріл оранжерії, для пальм підчас зими. — Із стейту Огайо висилають наукову археольогічну експедицію до Багдаду для досліду вавилонської та асирійської цивілізації.

Театри.

„Коопер. Український Театр" під дирекцією п. Стадника (вул. Цішкевича). Перерва.

Міський великий театр:
5-го „Весілля". Виступ М. Єдлєцького. Початок 7:30 вечером.

Міський „Театр Новин":
5-го „Хай мене чорти...". Початок 7:30 вечером.

Кіна.

„Апольо": „Зять фірми Кон".
„Лев": „Пат, Паташон і кит".
„Палас": „Дама в горностаях".
„Фатаморгана": „Ніч помсти".

Дописи.

Отинія (*Причинок до замітки, поміщеної в „Ділі" ч. 285 з дня 2. XII. 1927 п. н. заголовком „До наслідування іншим містам"*). В містечку Отинія український клюб радних подав за ініціятивою свого голови радника д-ра Дрогомирецького дня 3 XI. 1927 на другому повному засіданні міської ради, котра складається з 16 українців, 15 поляків і 17 жидів, внесок, щоби всі публичні громадські оголошення, публичні написи, оповістки, таблиці були оголошувані крім польської мови і в українській мові, та щоби протоколи засідань були ведені теж в українській мові. Рада громадська польськими і жидівськими голосами ухвалила розділити той внесок на дві частині, першу частину внеску щодо публичних оповісток, таблиць та оголошень приняла одноголосно. Щож до другої частини внеску, то є в справі ведення протоколу засідань також і в українській мові, ухвалено на внесення жидівського радного д-ра Красуцького відложити його полагодження на слідуюче засідання. По тій ухвалі заложив український клюб під проводом голови д-ра Дрогомирецького протест і зажадав вписку того протесту до протоколу, щоби він був на вічну память свідоцтвом на поступовання жидівського клюбу супроти справедливих домагань українських громадян. Крім того укр. клюб заявив, що не буде брати участи в засіданнях ради і вийшов зі салі. Справа та була предметом наради слідуючого засідання дня 17.XI. і тоді знову члени жидівського клюбу за почином д-ра Красуцького і д-ра Фіденбавма, заявивши, що жиди не можуть наражувати собі поляків, поставили внесок на відложення справи і передання її окремій, до цеї справи вибраній комісії. По відкиненні того внеску, коли приступлено до полагодження внеску українського клюбу, жидівський клюб в цілости опустив салю, а за ним також польський. Таким чином не дійшло до остаточного полагодження так справедливого домагання українців в Отинії і то лиш завдяки жидівському клюбові, а особливо його провідників в особах адвокатів д-ра Красуцького і д-ра Фіденбавма, котрі живуть переважно з української клієнтелі. — Українці судового повіту Отинія, повинні запамятати собі поступовання тих жидівських адвокатів і витягнути з того висновок, щоби не підтримувати чужих адвокатів. *Обсерватор.*

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

ОПОВІСТКИ.

Узнаючи удержання „Рідної Школи" за національну конечність зложив Центросоюз одноразовий даток 500 зол. на ту ціль, Т-во „Дністер" за 10 штук стінного календаря 50 зол., Торговельна Спілка „Титан" 103 зол. як процент від проданого вугля українським сторонам. — За щедрий дар складає щиру подяку — *Головна Управа „Рідної Школи"*.

З Українського Спортового Союзу. Звичайні Загальні Збори Українського Спортового Союзу у Львові відбудуться в неділю дня 5-го лютого 1928 р. в год. 11-ій передпол. в салях „Української Бесіди" (Народний Дім) при вул. Руського ч. 22, І. пов. з таким порядком нарад: 1) Відкриття Заг. Зборів, 2) Відчитання протоколу з останніх Заг. Зборів. (Шадзв.), 3) Звіт уступаючої Спортової Ради, 4) Звіт Провірної Комісії, 5) Уділення абсолюторії уступаючій Раді, 6) Вибір нової Спортової Ради, 7) Внески і запити. — За Спортову Раду: *Д-р Юліян Савицький* голова, *Іван Паньчук* секретар.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Подяка.

Складаю щиру подяку Хвальному Союзові Українських Адвокатів у Львові за правну опіку і охорону в часі мойого побуту в тюрмі, зокрема п. д-ру Гаушкевичеві за оборону в процесі Пеславського і тов., а п. д-ру Марітчакові за оборону в процесі в звязку з масакрою політичних вязнів при вул. Баторія 16. вересня 1925. — Львів дня 1. 1. 1928. — *Баранівський Роман* б. політ. вязень. 1221

Подяка.

Почуваюсь до обовязку дати на цьому місці вияв глубокого почуття вдячности Комітетові Допомоги Політичним Вязням у Львові і в Станиславові за його дбайливу опіку в час мойого побуту в тюрмі — Львів 1. 1. 1928. — *Баранівський Роман* б. політ. вязень. 1221а)

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.